

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija teikia:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1289 „Dėl Karjeros valstybės tarnautojų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų persikėlimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą;
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimo Nr. 1167 „Dėl Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą;
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1300 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimų projektai).

Nutarimų projektų tikslas – patikslinti atitinkamas nuostatas atsižvelgiant į 2020 m. birželio 26 d. priimtą Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 16, 19, 20, 23, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 31¹, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 51, 53, 56, 58, 59, 64, 68, 69, 75, 80 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 29¹, 33¹ straipsniais įstatymą Nr. XIII-3177 (toliau – Įstatymas Nr. XIII-3177).

I. Sprendžiama problema	<p>Vidaus tarnybos statuto (toliau – VTS) 56 straipsnyje nustatyta, kad pareigūnams mokama priemoka už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis. Taikydamos šią nuostatą statutinės įstaigos iki 2020 m. balandžio 30 d. vadovaujasi Pavojingų darbų sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės (LRV) 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimu Nr. 1386 „Dėl Pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo“ (Pavojingų darbų sąrašas).</p> <p>2020 m. gegužės 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 2, 3, 4, 6, 25, 27, 39 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-2553. Šio įstatymo 5 straipsnyje keičiamo Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „<i>darbuotojų saugos ir sveikatos būklė nustatoma įvertinus profesinę riziką pagal tai, kaip darbo priemonės ir darbo sąlygos įmonėje atitinka darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, <u>kokie kenksmingi ir (ar) pavojingi veiksniai nustatyti darbo vietose ar kitose įmonės vietose, kur</u></i></p>
--------------------------------	---

	<p><u>darbuotojai gali būti darbo laiku, kokie profesinės rizikos įvertinimo rezultatai, kokių prevencijos priemonių imtasi profesinei rizikai šalinti ar mažinti.</u>“ Tai reiškia, kad kiekvienu atveju darbdavys privalo įvertinti, kokie kenksmingi ir (ar) pavojingi veiksniai yra konkrečiose darbo vietose ir stengtis pagal galimybę juos pašalinti arba sumažinti jų poveikį. Įsigaliojus minėtam įstatymui, pripažintas netekusiu galios Pavojingų darbų sąrašas.</p> <p>Lietuvos Respublikos darbo kodekso 144 straipsnio 7 dalyje nustatyta: „<u>už darbą, kai yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų, taip pat kai padidinamas darbuotojo darbo mastas, mokamas padidintas, palyginti su normaliomis darbo sąlygomis, darbo užmokestis, nurodytas šio kodekso 139 straipsnio 4 dalyje. Konkretūs apmokėjimo dydžiai nustatomi kolektyvinėse ir darbo sutartyse.</u>“ Pareigūnams priemokos dydžiai nustatyti VTS, o priemokos dydžio nustatymo tvarką siūloma nustatyti LRV nutarimu.</p> <p>Atsižvelgus į tai ir siekiant užtikrinti, kad ir po 2020 m. gegužės 1 d. pareigūnams, kurie dirba esant nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų, t. y. kai nustatyti pareigūną veikiantys kenksmingi ir (ar) pavojingi veiksniai (pvz., ugniagesiams gaisro gesinimo metu, narams nardymo metu ir pan.), būtų mokama atitinkama priemoka, Įstatymu Nr. XIII-3177 nustatyta, kad pareigūnams mokama priemoka už darbą nustačius pareigūną veikiančius kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius. Taip pat nustatyta, kad kenksmingų ir pavojingų veiksmių valdymo ir priemokos dydžio už darbą, kai pareigūną veikia kenksmingi ir (ar) pavojingi veiksniai, nustatymo vidaus tarnybos sistemoje tvarką <u>nustato LRV</u>. Įstatymo Nr. XIII-3177 nuostata dėl minėtos priemokos įsigalioja 2020 m. spalio 1 d.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Atsižvelgus į Įstatymu Nr. XIII-3177 keičiamą VTS 56 straipsnį, siūloma LRV nutarimu nustatyti kenksmingų ir pavojingų veiksmių valdymo ir priemokos dydžio už darbą, kai pareigūną veikia kenksmingi ir (ar) pavojingi veiksniai, nustatymo vidaus tarnybos sistemoje tvarką, ir atitinkamai pakeisti Kenksmingų veiksmių valdymo vidaus tarnybos sistemoje tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1300 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto įgyvendinimo“. Kituose Nutarimų projektuose atlikti redakcinio/techninio pobūdžio pakeitimai.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Papildomų lėšų nereikės, nes ir šiuo metu pareigūnams mokama priemoka už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Pareigūnai bus labiau motyvuoti tinkamai atlikti savo pareigas (pvz., gaisrų gesinimas, gelbėjimo darbai ir pan.) net ir tais atvejais, kai pareigūną veikia kenksmingi ir (ar) pavojingi veiksniai, nes bus siekiama maksimaliai sumažinti jų poveikį, o kai nėra galimybės juos visiškai pašalinti, pareigūnams už darbą, kai pareigūną veikia kenksmingi ir pavojingi veiksniai bus kompensuojama mokant įstatyme nustatytą priemoką, vadovaujantis Nutarimo projektu nustatyta tvarka.</p>

Nutarimų projektai neįgyvendina Vyriausybės programos nuostatų.

Nutarimų projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Nutarimų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 reikalavimus.

Nutarimų projektuose apibrėžiamos sąvokos, kurios turi būti įvertintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka. Šios sąvokos darbo tvarka suderintos su Valstybine lietuvių kalbos komisija. Komisijos posėdis dėl galutinio sąvokų įvertinimo numatytas 2020 m. rugsėjo 16 d. posėdyje.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 6 punktu, Nutarimų projektų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimų projektai buvo teikti derinti Lietuvos Respublikos teisingumo, finansų, socialinės apsaugos ir darbo, sveikatos apsaugos ministerijoms, Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijai ir Nacionaliniam pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimui (toliau – NPPSS). Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacija elektroniniu paštu informavo, kad pastabų ir pasiūlymų Nutarimų projektams neturi. Nutarimų projektai patikslinti pagal Teisingumo, Socialinės apsaugos ir darbo ir Sveikatos apsaugos ministerijų pateiktas pastabas. Į kai kurias pastabas dėl Kenksmingų ir pavojingų veiksmų valdymo ir priemokos dydžio už darbą, kai vidaus tarnybos sistemos pareigūną veikia kenksmingi ir (ar) pavojingi veiksniai, nustatymo ir skyrimo vidaus tarnybos sistemoje tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, tačiau projektai su pastabų teikėjais suderinti darbo tvarka.

Teisingumo ministerija pasiūlė svarstyti, ar dėl aiškumo Aprašo priedo 1 lentelėje nurodomas pasekmės sveikatai nebūtų tikslinga sieti su, pavyzdžiui, Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų ir kursantų sunkių, apysunkių ir lengvų sužeidimų, traumų ir kitų sveikatos sutrikdymų sąrašu, (toliau – Sąrašas) tvirtinamu keičiamu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1300, kuriame išskiriami sunkūs, apysunkiai ir lengvi sužeidimai, traumos ir kiti sveikatos sutrikdymai.

Sveikatos apsaugos ministerija taip pat nurodė, kad minėtos lentelės pavyzdžiuose nurodytos ligos (jų pavadinimai ir formuluotės) turi atitikti Sąrašą ir Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtąjį pataisytą ir papildytą leidimą „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM).

Atkreipiame dėmesį, kad Aprašo priedo 1 lentelėje galima žala sveikatai pagal sunkumą skirstoma į *mažą, vidutinę ir didelę*. Sąraše nustatyti *sunkūs, apysunkiai ir lengvi* sužeidimai, traumos ir kiti sveikatos sutrikdymai. Tačiau siūlomas Aprašo priedo 1 lentelėje nustatomų pasekmių sveikatai susiejimas su Sąraše nustatytais sveikatos sutrikdymais yra netikslingas ir būtų netinkamas dėl šių priežasčių. 1) Aprašo ir Sąrašo minėtų nuostatų paskirtis yra visiškai kita, nes Aprašo 1 priedo lentelė skirta vertinti kenksmingų ir pavojingų veiksmų potencialiai galimą sukelti žalą sveikatai, o Sąrašas skirtas nustatyti pareigūnų faktinius sužeidimus, traumas ir kitus sveikatos sutrikdymus, kuriuos nustačius pareigūnams mokama VTS 59 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio kompensacija. 2) Be to, sveikatos sutrikdymo mastas ir jo skirstymas Apraše ir Sąraše skiriasi iš esmės, todėl *maža žala* negali būti prilyginama *lengviems sveikatos sutrikdymams*. Pavyzdžiui, esant *mažai žalai* yra tik nemalonūs pojūčiai ir dirginimas ar nelaimingi atsitikimai, nesukeliantys ilgai trunkančių negalavimų (galvos skausmas, akių dirginimas, nedideli įpjovimai ir pan.), o lengviems sveikatos sutrikdymams priskiriami sužeidimai, traumos ir kiti sveikatos sutrikdymai, kurie lėmė ilgiau kaip 10 dienų trunkantį laikinąjį nedarbingumą (nekomplikuoti kaulų išnirimai, uždarieji pavienių dubens kaulų lūžiai, vieno iš plaštakos trijų pirštų (III, IV ar V) amputavimas dėl traumos ir kt.), arba turi konkrečias pasekmes (vieno ar dviejų dantų netekimas, dalinis ausies kriauklės atplėšimas). Tas pats pasakytina ir apie TLK-10-AM susiejimą su Aprašo priedo 1 lentele. Pastaroji lentelė skirta vertinti pareigūnų profesinę riziką pagal galimas pasekmes sveikatai, ir nesiekiant išvardinti konkrečių susirgimų, o tik nustatyti galimą žalą sveikatai pagal jos pasekmių dydį. Atsižvelgus į tai, Aprašo nuostatų susiejimas su Sąrašo ar LTK-10-AM nuostatomis yra netikslingas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikdama pastabas nurodė, kad Aprašo 33^{2.3} papunktyje nustatoma, kad „kai nustatyta rizika yra vidutinė ir toleruotina – mokama nuo 10 iki 15 procentų pareigūno pareiginės algos dydžio priemoka;“, ir neaišku, kaip bus nustatomas konkrečios priemokos dydis. Atkreipiame dėmesį, kad visais atvejais konkretų skiriamos priemokos dydį nustatys priemoką skiriantis įstaigos vadovas, įvertinęs konkrečias aplinkybes. Taip pat yra ir šiuo metu, tiek skiriant priemoką už darbą nustačius pareigūną veikiančius kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius, tiek skiriant kitas priemokas, kurių nustatytas ne konkretus, o galimas maksimalus dydis (priemoka už papildomų užduočių atlikimą, už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir kt.).

Nutarimų projektams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

Nutarimų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Taip pat informuojame, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė 2020 m. liepos 29 d. nutarimą Nr. 843 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimo Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ pakeitimo“, kuriuo buvo pakeistos ir Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašo nuostatos. Atsižvelgiant į tai, poreikio keisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimą Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“, siekiant įgyvendinti Įstatymą Nr. XIII-3177, nebėra.

Nutarimų projektus parengė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Valstybės tarnybos ir vidaus tarnybos politikos grupės (vadovė Irina Malukienė, tel. (8 5) 271 8816, el. paštas irina.malukiene@vrm.lt) patarėja Inga Čypienė (tel. (8 5) 271 8629, el. paštas inga.cypiene@vrm.lt), patarėja Inga Prialgauskienė (tel. (8 5) 271 8233, el. paštas inga.prialgauskiene@vrm.lt) ir patarėjas Dainius Cicėnas (tel. (8 5) 271 8521, el. paštas dainius.cicenas@vrm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimų projektai ir jų lyginamieji variantai, 23 lapai.
2. NPPSS raštas, 2 lapai.

Vidaus reikalų ministrė

Rita Tamašunienė

Inga Čypienė, tel. (8 5) 271 8629, el. p. inga.cypiene@vrm.lt

Inga Prialgauskienė, tel. (8 5) 271 8233, el. p. inga.prialgauskiene@vrm.lt